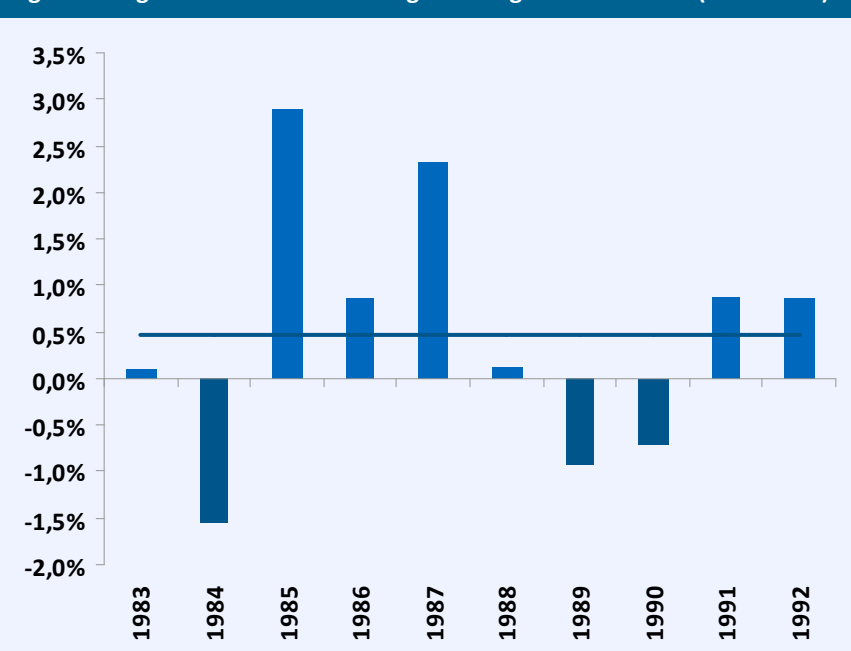


## NULVÆKST ER MULIG – SCHLÜTER GENNEMFØRTE MINUSVÆKST I DET OFFENTLIGE FORBRUG I PERIODEN 1988-90

Det er ofte fremført, at regeringens bebudede nulvækst i det offentlige forbrug nærmest er umulig at gennemføre, og at ingen tidligere har gennemført så lav udgiftsvækst. Det er forkert. Under Schlüter-regeringen blev der samlet gennemført minusvækst over treårsperioden 1988-90 svarende til en gennemsnitlig minusvækst på  $-1/2$  pct. om året. VK-regeringens nulvækst indebærer en budgetforbedring på 13 mia. kr. i forhold til det tidligere forudsatte forløb med en realvækst på ca. 1 pct. årligt. Hvis man strammede yderligere og gennemførte et forløb med årlig minusvækst på  $-1/2$  pct. (frem for nulvækst) i perioden 2011-13, ville man få en yderligere budgetforbedring på  $7\frac{1}{2}$  mia. kr. Dermed ville budgetforbedringen i alt udgøre ca. 21 mia. kr. Det svarer stort set til en håndtering af holdbarhedsproblemet, der udgør ca. 22 mia. kr. Det bemærkes også, at der i 1984 var minusvækst på  $-1,6$  pct. (svarer til 3 års minusvækst på  $-0,5$  pct. pr. år). Der kan argumenteres for, at det er nemmere at gennemføre nulvækst i dag, end det var i 1980'erne, da den offentlige sektor i dag er betydeligt større. Således har vi i dag danmarkshistoriens største offentlige sektor. Med det meget høje udgiftsniveau i dag må man derfor formode, at det er muligt at finde store rationaliseringsgevinster, som kan anvendes på bedre service på prioriterede områder, som f.eks. sundhed.

Det er i den økonomiske debat blevet fremhævet, at det ikke er muligt at gennemføre nulvækst i det offentlige forbrug, og at det ikke tidligere er sket i nyere danmarkshistorie. Det er forkert. Under Schlüter-regeringen blev der samlet gennemført minusvækst over treårsperioden 1988-90<sup>1</sup>. I treårsperioden 1988-1990 var der således gennemsnitligt en minusvækst på  $-1/2$  pct. om året i det offentlige forbrug.

Figur 1. Årlig realvækst i det offentlige forbrug under Schlüter (1983-1992)



Anm.: Linjen angiver den gennemsnitlige realvækst fra 1982 til 1992.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger.

<sup>1</sup> Palle Simonsen (K) og Henning Dyremose (K) var finansministre i perioden.

Regeringen har tilkendegivet, at den ønsker nulvækst<sup>2</sup> i treårsperioden 2011-2013. Det er muligt, at regeringen vil tillade en vis vækst i 2011 (bl.a. afhængig af konjunktursituationen) og i så fald skal der ske minusvækst i 2012 og 2013. Erfaringen fra perioden 1988-90 viser, at regeringens nulvækstscenarie er muligt. I 1988 var der en ganske lille realvækst på 0,1 pct., som blev afløst af minusvækst på -0,9 og -0,7 pct. i 1989 hhv. 1990. Erfaringen fra denne periode viser, at man kan være mere ambitiøs, end det VK-regeringen lægger op til.

**Minusvækst på - ½ pct. årligt i perioden 2011-2013 giver budgetforbedring på 21 mia. kr.**  
VK-regeringens nulvækst indebærer en budgetforbedring på 13 mia. kr. i forhold til det tidligere forudsatte forløb med en realvækst på ca. 1 pct. årligt. Hvis man gennemførte et forløb med minusvækst på -½ pct. (frem for nulvækst) årligt i perioden 2011-13, vil man få en yderligere budgetforbedring på 7½ mia. kr. Dermed ville budgetforbedringen udgøre ca. 21 mia. kr. Det svarer stort set til en håndtering af holdbarhedsproblemet, der udgør ca. 22 mia. kr. Det bemærkes også, at der i 1984 var minusvækst på -1,6 pct. (svarer stort set til 3 års minusvækst på -0,5 pct. årligt). Blev en sådan besparelse gennemført i dag, ville det give en besparelse på ca. 8 mia. kr.

### **Nemmere i dag med nulvækst end i 1980'erne**

Der kan argumenteres for, at det er nemmere at gennemføre nulvækst i dag, end det var i 1980'erne, da den offentlige sektor i dag er meget større. I perioden 1988-1990 udgjorde det offentlige forbrug 25,5 pct. af BNP i gennemsnit, mens det i 2009 udgør 29,7 pct. af BNP. Med det meget høje udgiftsniveau i dag må man antage, at det er muligt at finde store rationaliseringsgevinster, som kan anvendes på bedre service på prioriterede områder. Det bemærkes, at nulvækst generelt ikke kræver nedskæringer, da udgifterne under nulvækst reguleres med pris- og lønstigninger.

Bl.a. kan man effektivisere ved at udlicitere mere. Videnskabelige undersøgelser finder nemlig, at private virksomheder på konkurrencemarkeder er 20 pct. mere effektive end offentlige monopoler<sup>3</sup>. Hvis 70 pct. af opgaverne i kommunerne udliciteres til private virksomheder, ligger der en effektiviseringsgevinst på 15 mia.kr.<sup>4</sup> Herudover kan der hentes stordriftsfordele ved kommunalreformen, og i den forbindelse bør antallet af administrative medarbejdere nedbringes. Endvidere ligger der et stort potentiale i at nedbringe sygefravær i kommunerne. Endelig kan der skæres ned på overflødige opgaver. Ifølge Ritzau<sup>5</sup> er der i Århus Kommune 44 kommunikationsmedarbejdere, og på blot et år er antallet steget med over 30 pct. Det forekommer sandsynligt, at der kan skæres ned f.eks. her, uden det går ud over velfærden.

<sup>2</sup> Den reale nulvækst i det offentlige forbrug indebærer, at antallet af offentligt ansatte kan holdes konstant samtidig med, at det offentliges varekøb i den private sektor også kan holdes konstant. Det betyder derfor, at de samlede udgifter stiger i takt med de almindelige pris- og lønstigninger. Dermed vil de offentligt ansattes lønninger følge de overenskomstfastsatte lønstigninger. I regeringens konvergensprogram budgetteres der med et uændret antal offentligt ansatte i årene 2011-2013

<sup>3</sup> Se Christoffersen, Henrik, Martin Paldam og Allan Würtz (2007): Public versus private production and economies of scale. Public Choice, 130. Pp. 311-28.

<sup>4</sup> Se CEPOS-notat "Stort udliciteringspotentiale på 15 mia. kr. i den kommunale sektor".  
[http://www.cepos.dk/uploads/media/CEPOS\\_udliciteringsnotat\\_juni\\_2008\\_03.pdf](http://www.cepos.dk/uploads/media/CEPOS_udliciteringsnotat_juni_2008_03.pdf)

<sup>5</sup> Ritzau-telegram 2009-10-24 "Århus Kommune svømmer i informationsfolk".